

[0051] KOARTE MEIDIELINGEN

1. *Dûbelnûmer*. Dat wy diskear nû. 1 en 2 gearfoegje, hat syn reden, Prof. Buma en Dr. Sipma hawwe, sûnder fan inoar to witten, gear west oer de forklearring fan "*truchstrinzede ritherne*", dêr't generaesjes fan filologen har de holle al oer brutsen hawwe. It wie, tocht ús, fiersto aerdich beide bijdragen tagelyk op to nimmen en dat soe yn it bistek fan ien nûmer net kinne. Fierder lei der ek gâns kopy to wachtsjen, dy't wy nou wolris ûnder de minsken hawwe woene.

2. *Middelfrysk*. Wy freegje tige it omtinken fan ús lêzers foar de list fan teksten út 'e 17de ieu, dy't Juffer Feitsma gearstalde. Dêr stiet alles yn, hwat ús op dit stuit oan Fryske teksten út dy ieu bikend is. Mocht ien fan ús lêzers earne noch hwat witte, yn hânskrift of printinge, dan hearre wy dat fansels graech.

3. *Estrikken*. It liket hwat to stûkjen mei de útjefte fan ús Estrikken, mar dat is skyn. Wy hawwe in pear grouwe ûnder hannen, dy' t gâns tarissing en wurk fergje. De útjefte fan it 'Rekenboeck off Memoriael' fan Rienck Hemmema, dêr't Prof. Slicher van Bath, Prof. Brouwer en Mr. Gerbenzon oer gear binne, eint moai, al sil it wol in pear moanne oanhâlde, ear't dy forskynt, om't Prof. Slicher van Bath hwat út stel is. De nije edysje fan 'Waatze Gribberts' mei de platdútske tekst der nêst, der't juffer Feitsma gâns wurk foar forset hat, is ek fier hinne en kin faeks earst forskine. Dan arbeidzje op dit pas de hearen Hooghiemstra, Ds. Kalma en Dr. Waterbolk mei juffer Feitsma en Prof. Brouwer oan de útjefte fan Hilarides syn 'Naamspringe', mar oan publikaesje is it fuort noch net ta.

Fierder stiet noch op steapel in útjefte fan brieven út it archyf fan Van Halsema, fan Petrus Wierdsma, Oelrichs en oaren, dy' t juffer K. Hanenburg forsoarget, wylst de Hear Kr. Boeles mei de Fryske almenakken fan 1672 en 1676 to set is.

4. *Personeel*. Us selskip is tydlik forgreate troch de komst fan 'e hear A. Vellema, dy't wy ek yn Us Wurk fan herten wolkom hjitte. It leit yn 'e bidoeling, dat de hear Vellema, binammen gear sil oer it op kaert bringer fan 'e wurden út 'e 17de ieuske Fryske teksten, dy't wy nou gearbrocht hawwe.

5. *Skinkingen*. Wy stelle it tige op priis, dat safolle lêzers fan Us Wurk ús oerprintsels, doubletten en sa fierder foar ús Ynstitútsboekerij stjûre. Wy neame hjir: de hearen J. van der Baan, Prof. dr. W. Gs. Hellinga, pater Dr. Sybrand Galama O.F.M.

6. *Bibliografy*. It is ús doel, de bibliografy fan hwat der forskynt op it gebiet fan 'e stúdzje fan 'e Fryske tael- en skriftekennisse sa folslein mooglik yn Us Wurk to publisearjen, Wy krigen dêr de meiwurking foar tasein fan: A. Campbell (Ingelân), Prof. B. Fridsma (Amearika), Dr. W. Krogmann (Dútsklân), S. Kalifa (Frankryk), Dr. R. Hornby (Denemarken), en de hearen Prof. Dr. W.J. Buma, Prof. Dr. K. Fokkema, J.J. Spahr van der Hoek, S.J. van der Molen en H. Halbertsma. Yn 'e lêste tiid krigen wy ûnder eagen:

Boeles, P.C.J.A., De inheemse runen-inscripties uit Friesland en Gro-

ningen (In verband met de Angelsaksische kolonisatie in Groter-Friesland). Yn: Oudheidk. Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, N.R. XXXV. 1954.

Halbertsma, H., De oudste menselijke skeletten in de Friese terpen gevonden. Yn: Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek in Nederland. V. 1954.

Huizinga J., Anthropologische beschouwing van enige skeletvondsten uit het begin der jaartelling in Westergo (Fr). Yn: Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek in Nederland, V. 1954.

Bennett, William H., A West Norse-Frisian-Kentish Parallel, Yn: International anthropological and linguistic review for scientists and for the cultured public in general. Vol. I: 1. 1953.

Es, G.A. van, De oorworm in het Friese en Saksische taalgebied van Nederland. Yn: Taal en tongval VI (1954), 2-3.

Daan, Jo en G. Winnen, Schort in de Nederlandse dialecten. Yn: Dialektologische Bijdragen II. Séminaire de philologie Néerlandaise et de dialectologie Flamande. 3. Liège (1954).

Schönfeld, M., Topon. sprokkelingen, 1. Over, uiter, door: als eerste lid van waternamen, 2. Twee, tussen met synoniemen en verwanten 3. Kalverstraat. 4. Kweern en molen (Kornwerd, Kweerens). Yn: Mededelingen v. d. Ver. v. Naamk. te Leuven etc. jg. 30 (1954), 1-2.

Foerste, William, Die Niederländischen und Westniederdeutschen Bezeichnungen des Klees. Yn: Festschrift für Jost Trier zu seinem 60. Geburtstag am 15. Dezember 1954. Meisenheim/Glan 1954.

Holthausen, F., Krit. op A. Campbell, Thet freske riim. Etc. Yn: Deutsche Literaturzeitung Jhrg, 74, Hft 11 (Nov. 1953).

Holthausen, F., Zur Textkritik des Freske Riim. Yn: Annales Academiae scientiarum Fennicae. Ser. B. Tom. 84, 11. 1954.

Halbertsma, H., De kroniek van de Witheren-abdij 'Mariëndal' te Lidlum, Een bron voor de kennis der Friese bouwkunst in de Middeleeuwen. Yn: Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidk. Bodemonderzoek in Nederland V. 1954.

Krogmann, W., Handmahal. Yn: Zeitschrift der Savigny-Stiftung, Germ. Abt. 71 (1954), S. 126-166.

Feenstra, R., Keizerrecht en Romeins recht in Friesland. Yn: Verslagen en Mededelingen. Vereeniging tot uitgaaf der bronnen van het oud-vaderlandsche recht XI, 177-252. (1954).

Chr. Stapelkamp, Reviusstudiën. Aantekeningen bij de religieuze poëzie van Jacobus Revius. Assen 1954.

7. *Oarkonden*. It ôfprintsjen fan 'e foto's fan âldfryske oarkonden giet mei feart fierder. Wy hawwe mei gauwens forlet fan in ploech frijwilligers om dy kreas op to plakken. Soene wy wer tidigje meije op 'e stipe fan in stikmannich Grinzers?

8. *Winterlêzingen*. It rint mei de winterlêzingen nei de ein. As dit nûmer forskynt, is grif de lêzing fan Ds. Kalma al hâlden. Wy hoopje dan noch op ien fan Prof. Kuhn (21 Maert) en faeks krije wy as 'tajefte' de Noardfryske skriuwer Albrecht Johannsen noch efter it buordtsje.

9. *Spraekaudiometry*. Op dit pas is in ploech frijwilligers, meast stu-

dinten, dwaende om de frekwinsje fan de ûnderskate lûden yn it Frysk `út to tellen'. In moedsum krewei, mar dat syn bitsjutting hat, net allinne foar de karakteristyk fan it Frysk, mar likegoed foar de medyske wittenskip, hwant mei help fan sokke ûndersikingen kinne staffe lju út Fryslân skielk faeks better holpen wurde. Ien en oar bart op oanstean fan Prof. Huizing.

10. *Microvist*. Tige wiis binne wy mei de nijste oanwinst fan ús Ynstitút, de microvist. Net allinne omdat dy ús gâns geriif jaen sil by it lêzen fan films, dat by ús faek foarkomt, mar ek omdat wy nou oergean kinne ta it op mikrokaert bringen fan âldere literatuer op ús gebiet, dy't forsille leit oer gâns in rige fan net altiten like tagonklike tydskriften.

11. *Ut ús samlingen*. Dizze rubryk moatte wy spitigernôch in kear oerstean litte. Wy binne ta oan de biskriuwing fan de Latynske theologyske en liturgyske hânskriften, dêr't wy help foar frege hawwe oan Dom A. Lansbergen to Egmond-binnen. Dy hat him ré forklearre, ús to advisearjen.

12. *Althuysen*. Us trouwe meiwurker Chr. Stapelkamp is ré kommen mei in nije útjefte fan al de psalmen fan Althuysen. It is al to hoopjen, dat der in wei foun wurde kin om dit mânske wurk yn it ljocht to bringen. Wy winskje de hear Stapelkamp lok mei de foltôging fan dit drege, sekuere wurk, in tige oanwinst foar de stúdzje fan it Middelfrysk.

OARKONDEFYNSTEN

21. *Tytia Jaerichs swagher van Hindelepen* lient mei konsent fan *Jelke* syn wiif fan *Her Dirck* persona to *Hindelepen* als fortsjintwurdiger fan *Peter Alertz*. wezen 20 klinkerts, oant opsizzen, tsjin in rinte fan 1 klinkert en jowt hypteek op 1 1/2 pounsmjitte lân fan syn wiif to *Lonije*.

1436, op sinte Cosme ende Damiani dey martelaeren (Sept. 27)

orig. pap. , 1 opdr. segel.

Rol 47^B, 7/10, Port. 63

22. *Otta* en *Wybrandus*, soannen, en *Al*, widdou fan sillige *Taka* yn *Knossens* forkeapje en leverje oan *Douwa Feddaz*. 1 pounsmjitte miedlân yn 'e *Alua pondameta*, by de *Haga dijc* oan *Hera Jelbits fenna* en jowe kwitânsje foar de priis.

1493, fredis fara Hellige Sacraments dey (Maeije 31)

orig. pap. , 1 opdr. segel.

Rol 47^B, 8/9, Port. 63

23. *Tzaling Wibaz*. forkeapet en leveret oan *Here Ielbitz*. 1 kougong yn *Herema fen* dy't Here al hiert, ûnder foarbihâld fan rjocht fan werkeap trije jier lang, en jowt kwitânsje foar de priis,

1492. op den Freed ney sente Laurens martir (Aug 17?)

orig. pap., 3 opdr. segels. Rol 47^B, 11/12, Port. 63

24. *Jarich Vibrenz*. en *Aw Pieters* wiif meitsje bikend, dat de keap fan 2 pounsmjitte *opper Clewere* nou, mei tuskensprekken fan *Mathijs Aelz.*, *Here Jelmersz.* as soenljue en mei *Anne Vibrenz.*, grytman yn *Hindelepen* en *Sipka Pietersz.* meirjochter as tsjûgen regele is mei dat *Aw* oan *Jarich* 25 stûren en it gelach bitelle hat.

1492, op sinte Lebuinus deij (Nov. 12)

orig. pap., 2 opdr. segels. Rol 47^B, 13/14, Port. 63

25. *Minne Joukez.* en *Auue* zijn vrouw leveren aan *Here Jelbitz.* derdehalf pondemaat land en geven kwitantie voor de prijs.

1494, des Fridaghes na Paesche achtende (Apr. 11)

orig.pap., 1 opgedr. zegel Rol 47^B, 15/16. Port.63

(Mengtaal Fries-Nederl., wrsch. bedoeld als Nederlands)

26. *Eeda Tyarkisz.* boarger yn *Bolswirt* forkeapet oan *Ema Jellaz.*, wenjend to *Cubaerd* 17 pounsmjitte lân c.a. to *Alaerd* yn *Wilsum* foar 23 klinkerden de pounsmjitte, en omdat *Heera Jelbitz.* de keaper mei niaer útdreaun hat, leveret er dit oan *Heera Jelbitz.*, dy' t er kwitânsje jowt foar de priis.

net datearre, lette XV^{de} ieu

konsept? papier, net segele. Rol 47^B, 17/18. Port. 63

27. *Johan Reijnz Sickama* forklearret, dat *Wypk Tiersma* him de 11 klinkerts rinte bitelle hat foar *Janke Knoesens*, dêr' t hja boarch foar stie, en ûnthjit har to frijwarjen foar aksjes fan *Egbert, Johan Wipkaz.* en oaren, hwer't er *Knoesera gued* en 6 pounsmjitte by *Keppens* foar forhypekearret.

1495, Fredis foer Ponciani mertiris (Jan. 9)

orig. pap., 1 opdrukt segel. Rol 47^B, 19/20, Port. 63

Fl. nû. 28.

KOARTE MEIDIELINGEN

1. *Adresforoaring*. Wy bringe ús lêzers noch efkes ús nij adres yn it sin: Grote Markt 26^{II}, Grins (Groningen), Us tillefoannûmer is 34595.
2. *Rektifikaesje*. Yn de list fan Frysk út de 17de ieu yn it lêste nûmer fan Us Wurk wurdt der sein fan it Hijnlepre seemansalmenak op it 1679 jier fan Johannes Hilarides (1679A): 'it origineel (P B) net to finen op 't stuit'. Fan de kant fan de P.B. hat men ús der op yndachtich makke, dat it boekje nea yn de P.B. west hat. Wy biede ús forûntskuldiging oan foar dit forsin.
3. *Skinkingen*. Wy kinne dizkear net folstean mei in ienfâldige opsomming fan lju, dy't ús boeken en oerprintsels jown hawwe. De Hear Albrecht Johannsen jr. to Flensburg hat op 29 April oan it ynstitút alle hânskriften fan syn heit, N.A. Johannsen sr., oerdroegen. Hja bifetsje prachtich en tige wichtich mateariael. Neitiid hat de Hear Johannsen ús noch oare hânskriften en brieven jown, dêrûnder midden-njoggentjinde-ieuske stikken yn alderhande Noardfryske dialekten. Dizze oanwinsten fan ûnskatbere wearde binne wy tige wiis mei. Wy sille mei koarten in stensille katalogus fan ús hânskriften útjaen.
 Fan deselde skinker krigen wy ek in great pak Noardfryske boeken, en troch syn bimiddeling fan de Hear I. Christiansen in hiele rige dielen fan it Jahrbuch der Nordfries. Verein.
 By gelegenheit fan ús forfarren nei it nije ynstitútsgebou krigen wy fan Dr. A. Lang to Juist in eksemplaer fan de tige kostbere Atlas Niedersachsen - foar ús binammen om Eastfryslan fan great bilang.
 De oare skinkingen moatte wy koarter ôfdwaen. Wy krigen boeken en oerprintsels fan: Dr C.J. Guibal, it Agronomisch-historisch instituut, Mr G. Overdiep, H. Halbertsma, W.J. de Boone, D. Kloppenburg, it Stedsbistjûr fan Dockum, T.E. Teunissen, Dr R. Drögereit, Dr A. Sassen, Dr W. Wissmann, T. Hoekema, Dr W. Krogmann en A. Hallema.
4. *Estrikken, hwat der forskynd is en hwat komt*. Utkommen binne:
 - VI *Trije stúdzjes fan Albrecht Johannsen*, útjown by de oerdracht fan de hânskriften fan N.A. Johannsen sen. op 29 April 1955.
 - VII. *Waatze Gribberts Bruyloft* synoptysk mei Teweschen Hochttydt en Tewesken Kindelbehr, útjown en fan ynliedingen forsjoen fan A. Feitsma, J.H. Brouwer, P. Gerbenzon.
 - VIII. *Chr. Stapelkamp*, Frisiaca.
 Hast ré is:
 - IX. *S. Kalifa*, Pré-droit et procédures dans la Frise dy Moyen Age. Dêrnei sille - as it efkes kin fan 't jier noch - útkomme:
 - X. *A. Feitsma*, Oude Friesche Spreck-woorden, Franeker 1641, synoptysk mei Fryske Bywirden. Hs. Gabbema, mei dêroan taheakke oantekeningen fan Franciscus Junius F.F. en Janus Vlitius.
 - XI. *Rienck Hemmema*, Rekenboeck of Memoriael.
 Foar takomme jier hawwe wy op it program:

De friese gedichten fan Symen J. Althuysen, met inleiding en aantekeningen door Chr. Stapelkamp.

De korrespondinsje fan F.J. van Halsema en P. Wierdsma, útjown fan J.J.H.M. Hanenburg.

W. Shakespeare, *The Tempest*, yn fryske oersetting fan R. Posthumus útjown fan K. Dykstra.

N.A. Johannsen sen., Twa forhalen.

D. Dambrosius Magirus Len Tongen Astronomus, 't Opriucht Frijssche-Boere Almanack, 1672, en *M.P.*, Friesche-Boere Almanach mei Prognosticatie, 1676, útjown fan K. Boelens.

Johannes Hiliarides, Naamspooringen van het Platte Friesk.

5. *Dûbelnûmer*. It greате tal lange artikels, dat wy lizzen hawwe, makket, dat wy wer mei in dûbelnûmer komme. Wy moatte spitigernôch lykwols gâns wachtsje litte, Ek de fêste rubriken Oarkonde fynsten en Ut ús samlingen, en de bibliografy bliuwe oerstean.

It muoit ús tige, dat wy nou net de biskriuwing fan 'e latynske theologyske ôfdieling fan ús fotosamling publisearje kinne, dêr't Dom A. Landsbergen OSB (Regale Abdy fan Egmond) ús wichtige en tige kreative oanwizingen oer jown hat.

6. *Indices*. De wurdfoarrie fan de folgjende 17de-ieuske teksten is nou, neffens de uterlike foarm, alfabetisearre en op listen brocht: (sjoch 'Frysk út de 17de ieu' yn it foarige nûmer fan Us Wurk) 1616 A-F, 1621 A-B, 1635 A-D, 1639 A, 1643 A, 1645 A, 1649 A-B, 1653 A, 1654 A-D, 1655 A-B, 1656 C, 1659 A-C, 1661 A-B, 1664 A, 1672 B, 1682 A, 1686 A-D, 1687 A, 1691 A, 1695 A, 1696 A, 1697 A, 1698 A-B. Itselde is bard mei de wurdfoarrie fan:

Eelke Meinderts, Aagtje Ysbrants; *D. Simonides*, Klugtige t' Saamenspraak Tusschen een Edelman en een Boer, 1710; *D. Simonides*, Nieuw Zuyriger Almanach, 1711; *Z.L.R.*, Oon dy ljeap yn wittne brauw jong tzierl Hendrick Freerck de Boer, yn de Disputatio de apparitionibus Jesu Christi fan Henricus Fredericus de Boer, 1708.

Dan hat it ynstitút noch yn brûkliken: op uterlike foarm alfabetisearre fiches fan 1618 A, 1640 A en 1641 a, en fan Gysbert Japiks' Rymlerije in systeem op de substantiva, adiectiva, adverbia en verba.

Bûten de boppeneande systemen, dy' t op it ynstitút to rieplachtsjen binne, is der dan fansels ek noch it publisearre midfryske wurdmateariael yn de indices verborum fan de útjeften yn de Magnus-rige en de Estrikken.

Neikommen meidieling.

De bibliografy fan Ds Kalma oer 18de ieuske fryske útjeften is nou alhiel opplakt en is mei koarten klear foar gebruk. It opplakken is birêdden fan frijwillige krêften, to witten:

Jfr. A. Brouwer, Frou Brouwer-Prakke, Frou Busman-Ronner, Frou Eisses-v.d. Sluis, Frou Krips-v. Gosliga, Frou Oosterhout-Robijns, Frou Pasma-Osinga, J. v.d. Ploeg, B.W. Schuurman, Frou Sikkema-van der Ploeg, Hear en Frou A. de Wilde-Balt.

Wy sizze ús frijwilligers tige tank foar har help.